

**A Doktoranduszok Országos Szövetségének
javaslata
a doktoranduszok diákhitelzésének tárgykörében**

A Doktoranduszok Országos Szövetsége (DOSz) Küldöttgyűlése 2009. év február hó 28-i ülésén egyhangú szavazással fogadta el az alábbi előterjesztést, és megbízta az Elnökséget, hogy a javaslatnak megfelelően képviselje a DOSz álláspontját, és tegye meg a szükséges lépéseket a lentiekben részletezett célok elérése érdekében.

A doktoranduszok és a diákhitel¹

A felsőoktatásban tanulók döntő többsége jogosult a Diákhitelre. A kölcsönt felveheti államilag támogatott és költségtérítéses képzésben részt vevő hallgató is, akár nappali, akár esti, akár levelező tagozaton vagy távoktatásos formában tanul. Természetesen a doktorandusz hallgatókra is igaz mindez. A Diákhitelt 10 tanulmányi félévre lehet felvenni, egy szemeszterben legfeljebb 5 tanulmányi hónapra. Ha egységes osztatlan képzésben vesz részt és a képzési idő meghaladja a 10 tanulmányi félévet, akkor a jogosultsági idő megegyezik a képzési idővel, de nem haladhatja meg a 14 tanulmányi félévet. A jogosultság ideje annyi hónappal csökken, ahány hónapra már megkapta a Diákhitelt.

A 2008/2009-es tanévben az államilag támogatott képzésben részt vevő hallgatók havi 15.000, 21.000, 25.000, 30.000, vagy 40.000 forintot igényelhetnek. Havi 50.000 forintot kizárólag költségtérítéses képzésben részt vevő hallgatók kérhetnek. A magasabb hitel feltétele, hogy vállalják a magasabb törlesztési hányadot. A Diákhitelt havonta részletekben, vagy tanulmányi félévenként egy összegben lehet felvenni. Aki félévente egy összegben igényli a kölcsönt, az egy összegben kapja meg a teljes szemeszterre jutó 5 havi Diákhitelt.

A 2009. január 1-jétől június 30-ig érvényes kamatláb 11,00%. Az aktuális kamat minden naptári félév első napjától érvényes. A kamatot a naptári félév előtt legalább hét nappal hirdeteményként közzé teszik a Népszabadságban és a Magyar Nemzetben, a Diákhitel Központ Zrt. honlapján, valamint a felsőoktatási intézményekben.

A Diákhitel visszafizetését nem azonnal a hitelfelvétel után kell megkezdeni. Törleszteni csak a hallgatói jogviszony megszűnése után, illetve legkésőbb a 40. életév betöltését követő negyedik hónap első napjától kell.

A hitelt felvevőknek a kölcsön és a kamat összegét kell visszafizetnie. A tartozás két részből áll: a tőketartozásból és az ügyleti kamatból. Az adott évben meg nem fizetett kamatot évente egyszer, december 31-én tőkésítik.

¹ A javaslat Dr. Molnár Péter – Kucsera Tamás Gergely: „A doktoranduszok és a diákhitel” című elnökségi előterjesztés alapján készült.

A törlesztési kötelezettség kezdetének évében és az azt követő évben a kötelező törlesztőrészt a minimálbér alapján határozzák meg. Az ebben az időszakban fizetendő összeg az előző évben október 31-én érvényes minimálbér 6 százaléka.

A törlesztés harmadik évétől kezdve a törlesztőrészlet kiszámításának alapja a két évvel azelőtti jövedelem. Aki jövedelemarányosan törleszt, annak 2009-ben a 2007-es éves jövedelem 6 százaléka 1/12-ed részét kell havonta fizetni.

Mivel a törlesztőrészlet nagysága minden évben változhat, a következő évben esedékes havi összegekről minden év december 15-ig hivatalos levélben küld értesítést a Diákhitel Központ.

Az elmúlt évek változásainak következtében a doktori képzésben részt vevő hallgatók is felvehetik a diákhitelt (a fent leírt általános elvek mentén).

Az életkori határ a hitel felvételével és a visszafizetéssel kapcsolatban 22-25 éves törlesztés ciklust feltételez, amely rendszerszinten a biztonságos hitelezést, egyéni szinten a törlesztés teljesíthetőségét – tehát nem jelentős havi törlesztő összegeket, így fegyelmezett visszafizetést, ezek miatt pedig az „olcsó” hitelt biztosító alacsony kockázatközösségi prémiumot – jelenti.

A DOSz-t megkereső doktorandusz hallgatók kérése az életkori határ kiterjesztésére vonatkozott.

Ebben a kérdésben, amelyben már konzultációk is lezajlottak – és amely a fenti elvek és gyakorlat alapján az egyik legnehezebben mozgatható eleme a hallgatói hitel konstrukciónak – jelentős eredmények elérése nem várható, hiszen nehezen lehetne indokolni azt a helyzetet, hogy a doktoranduszoknak miért engedik magasabb életkorban is a hitel felvételét. (Bár az is igaz, hogy egy negyvenegynéhány éves doktorandusz, szinte biztos, hogy a tanulmányai mellett dolgozik, így ha 45 évesen kezdené a törlesztést, akkor vélelmezhetően nagyobb jövedelemmel rendelkező törlesztőként, gyorsabb ütemben törlesztene, mint a vele egy ciklusban hitelt felvevő és a törlesztést megkezdő 21-23 éves BSc végzettségű diákhitel.)

A helyzet rendezésének érdekében a DOSz Elnöksége – a Küldöttgyűlés döntésének megfelelően – az alábbi javaslatot teszi:

A doktoranduszok a diákhitelt ne a két öthónapos folyósítási ciklus szerint, hanem a doktori ösztöndíjhoz hasonlóan teljes évben – 12 hónapon keresztül – kapják. Így a felvehető összeg a 3×2×5 havi, hanem 3×2×6 havi bontásban és folyósítási szakaszok szerint lenne igényelhető.

Továbbá azon doktoranduszok, akik a diákhitelt igényelték, de időközben elérték a 40. életévhez kötött folyósítási határt, egy összegben kaphassák meg a fennmaradt hitelkeretük szerint rendelkezésre álló összeget, vagy annak az általuk igényelt részét.

A javaslat szakmai indoklása:

A javaslat első fele a felvehető hitelkeretet növelné, a javaslat második része a 40 év feletti folyósítás tárgykörében adna kedvezményt.

A javaslat nem emelné – az egyébként rövid képzési szakaszú doktori képzés esetében – a felvehető hitelösszeg keretét nagymértékben, illetve a visszafizetési ciklust sem rövidítené meg, így a kockázati tényezőket nem befolyásolná negatívan; mégis javulna a doktoranduszok diákhitelhez való hozzáférése, illetve ezen szolgáltatás-igénybevevői kör irányába szolgáltatásbővítést kommunikálhat(na) a hitelintézet.

A javaslat nem teszi lehetővé az eredeti kérés teljesítését, de kommunikálható a kérést megfogalmazó doktoranduszok, illetve a doktori képzésben részt vevő hallgatói közösség egésze felé (ahogyan kedvező kommunikációs és hitelkihelyezési lehetőségeket nyújt a hitelintézetnek is). Továbbá a javaslat második fele általánosan megfogalmazott módosítás is lehetne a hitelezési rendben, így a „nem-doktorandusz” hallgatókra is vonatkozhatna, emiatt társadalmi partnerként a HÖÖK is megnyerhető lenne ezen módosításnak a támogatására.

Budapest, 2009. március 16.

A DOSz Elnökségének nevében:

(dr. Kocsis Miklós)
elnök